

હથિયાર વિવાદ અરજી દાખલ કરવા

અંગે તેમજ નિકાલ બાબત.

ગુજરાત સરકાર

ગૃહ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક. હવદ/૫૦૨૦૧૨/૫૫૨/મ

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તા.૫/૧૨/૨૦૧૨

પ રિ પ ત્ર

ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલય, નવી દિલ્હી દ્વારા તા.૨૩/૧૨/૧૯૫૯ થી સમગ્ર ભારતમાં 'ધી આર્મ્સ એક્ટ ૧૯૫૯ અમલમાં મૂકવામાં આવેલ છે. આ અધિનિયમના પ્રકરણ - ૩ હેઠળ કલમ - ૧૩ થી કલમ - ૧૭ હથિયાર પરવાનાઓને લગતી જોગવાઈઓ નિર્ધારિત કરવામાં આવેલ છે. જ્યારે કલમ - ૧૮ હેઠળ અપીલની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. કલમ - ૧૮ હેઠળની અપીલ માટે સરકારશ્રી કક્ષાએ નાયબ સચિવશ્રી(મહેકમ), ગૃહ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર અપીલ અધિકારી તરીકે કાર્ય કરે છે. લાઇસન્સ અધિકારીશ્રીઓને હથિયાર પરવાના મંજૂર કરવાની, નામંજૂર કરવાની, પરવાનાની મુદત વધારી આપવાની કે તાજું કરવાની તેમજ આપેલ લાઇસન્સમાં ફેરફાર કરવાની તેને મોફફ રાખવાની કે તાજું કરવાની તેમજ આપેલ લાઇસન્સમાં ફેરફાર કરવાની તેને મોફફ રાખવાની કે રદ કરવાની સત્તા એનાયત થયેલ છે. અનુભવે જણાયેલ છે કે, પરવાના અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા હથિયાર પરવાનાઓ નામંજૂર કરવા, ફેરફાર ન કરવાના નિર્ણય કે લાઇસન્સ અમુક સમયગાળા માટે મોફફ કરવાના કે રદ કરવાના નિર્ણય સામે ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં અપીલો, એપેલેટ ઓથોરીટીને મળે છે. આ હથિયાર વિવાદ અરજીઓ દાખલ કરવી કે નહીં તે અંગેનો નિર્ણય કરતી વખતે લાઇસન્સીંગ ઓથોરીટીના હુકમોમાં નીચે મુજબની ક્ષતિઓ રહી જવા પામતી હોવાનું એપેલેટ ઓથોરીટીના ધ્યાન પર આવેલ છે.

(૧) જુદા જુદા પરવાના અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા હથિયાર પરવાનાઓ નામંજૂર કરવાના કે રદ કરવાના કે મોફફ રાખવાના જે હુકમો કરવામાં આવે છે તે હુકમોમાં " આ હુકમથી નારાજ થયેલ હોય તો દિન-૩૦ માં અપીલ અધિકારી અને નાયબ સચિવશ્રી, ગૃહ વિભાગને અપીલ કરી શકો છો " તે મુજબનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવતો નથી. મોટે ભાગે પરવાનો મેળવવા માગતી હોય તેવી વ્યક્તિઓ દ્વારા નિયત સમયમર્યાદામાં અપીલ કરવામાં આવતી નથી અને અપીલ અરજી દાખલ કરતી વખતે લાઇસન્સમાં અધિકારીના હુકમમાં આવી અપીલ કોને કરવી તે સંબંધી ઉલ્લેખ ન હોય સમય મર્યાદામાં અપીલ કરવામાં આવેલ નથી તેમ અપીલ અરજીમાં એપેલેટ દ્વારા જણાવવામાં આવે છે.

૨....

૨....

- (૨) કેટલાક હુકમોમાં પરવાનો મેળવવા માગતી વ્યક્તિઓને રૂબરૂ સાંભળ્યા સિવાય કે તેમના દ્વારા રજૂ થયેલ આધાર પુરાવાઓ ધ્યાને લીધા સિવાય એકતરફી રીતે ખૂબ જ ટૂંકા કારણો દર્શાવીને જે તે હુકમો કરવામાં આવતા હોય છે. જેના કારણે અપીલોની સુનાવણી કે અપીલ મેમમાં તેઓને સાંભળવામાં આવેલ નથી કે પૂરતા પૂરાવા ધ્યાને લીધા નથી કે સ્વયંસ્પષ્ટ અને પૂરતા કારણો સાથેનો હુકમ કરવામાં આવેલ નથી તે મુજબની દલીલો તેમજ ફરિયાદો એપેલેન્ટ દ્વારા કરવામાં આવતી હોય છે.
- (૩) ઘણીવાર સમય મર્યાદામાં રજૂ ન થયેલ અપીલોમાં હુકમ ક્યારે કરવામાં આવેલ છે તથા સંબંધિત વ્યક્તિને ક્યારે હુકમ મળેલ છે. તે અંગેની વિગતો અપીલ દાખલ કરતા પહેલા માગવામાં આવે છે ત્યારે લાઇસન્સ અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા આ અંગે કોઈ આધારભૂત માહિતી પૂરી પાડવામાં આવતી નથી. જેના પરિણામે અપીલ દાખલ કરવામાં વહીવટી મુશ્કેલીઓ ઊભી થવા પામે છે તથા અપીલ અધિકારીશ્રીની કામગીરી અને ભારણમાં વધારો થવા પામે છે.
- (૪) સરકારશ્રી દ્વારા જે અપીલો દાખલ કરવામાં આવે છે તેની જાણ અરજદારને તથા સંબંધિત લાઇસન્સ અધિકારીશ્રીઓને અત્રેથી કરવામાં આવે છે અપીલ દાખલ કરાયાના આવા પત્રોમાં સંબંધિત લાઇસન્સ અધિકારીશ્રીઓને પારાવાઇઝ રિમાર્ક્સ તથા કેસ પેપર્સ અત્રે મોકલવામાં જણાવવામાં આવે છે. પરંતુ ઘણા કિસ્સાઓમાં વર્ષ-૨૦૦૮, વર્ષ-૨૦૦૯ અને વર્ષ-૨૦૧૦ ના કિસ્સાઓમાં આજ દિન સુધી કેસ પેપર્સ વાંધાની પૂર્તતા કે પારાવાઇઝ રિમાર્ક્સ અત્રે મળેલ નથી. જે આર્મ્સ રૂલ્સ, ૧૯૬૨ ના નિયમ-૭ મુજબ ઉચિત નથી. દરેક પરવાના અધિકારીએ અપીલ અધિકારીના નિયંત્રણ હેઠળ કામ કરવાનું હોય અત્રેથી અપાતી સૂચનાઓનું ચૂસ્તપણે પાલન કરવામાં આવે તે જોવા વિનંતી છે.

આ વિવાદી અરજીઓ દાખલ કરવી કે નહી તે અંગેનો નિર્ણય એપેલેટ ઓથોરીટી તરફથી કરવામાં આવે છે પરંતુ તે નિર્ણય કરતી વખતે લાયસન્સીંગ ઓથોરીટીના હુકમોમાં કેટલીક બાબતોનો સમાવેશ થયેલ ના હોવાના કારણે એપેલેટ ઓથોરીટીને નિર્ણય કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે અગાઉ આ વિભાગના તા.૧/૪/૨૦૦૦ ના પત્ર ક્રમાંક.ફવદ/૨૦૯૯/૪૨૧૪(૩૬૮)/મ થી સૂચવ્યા પ્રમાણેની વિગતોનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવામાં આવતો ના હોવાના કારણે વિવાદ અરજી દાખલ કરવી કે નહી તે અંગે યોગ્ય નિર્ણય કરવો મુશ્કેલ બને છે અને જો નિર્ણય કરવામાં આવે અને તે બાબત પડકારવામાં આવે તો યોગ્ય અને અસરકારક બચાવ થઈ શકે નહી તેવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ પણ થઈ શકે છે આવી અપીલો લાબાં સમય સુધી પડતર રાખવાની બાબત પણ ન્યાયોચિત ઠરતી નથી. આવા સંજોગોમાં નીચે મુજબની કાર્યપદ્ધતિ અનુસરવા સર્વે લાયસન્સીંગ અધિકારીશ્રીઓને

જણાવવામાં આવે છે.

- (૧) લાઇસન્સીંગ ઓથોરીટી તરફથી પરવાના નામંજૂર કરતા / મોકૂફ કે રદ કરતા હુકમોમાં “ હુકમની તારીખથી દિન-૩૦માં અપીલ અધિકારી અને નાયબ સચિવશ્રી(મહેકમ) ગૃહ વિભાગને અપીલ કરી શકાશે. અપીલ અરજી બે નકલોમાં કરવાની રહેશે તેમજ અપીલ ફી પેટે રૂ.૧૦૦ “૦૦પપ- પોલીસ” સદર હેઠળ ચલનથી જમા કરાવીને અસલ ચલન અપીલ અરજી સાથે રજૂ કરવાનું રહેશે તે” મુજબનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવામાં આવે.
- (૨) પરવાના નામંજૂર કરતા, મોકૂફ રાખતા કે રદ કરતા જે હુકમો કરવામાં આવે તે રજિસ્ટર્ડ એ.ડીથી અરજદારને જાણ કરવામાં આવે અને રજિસ્ટર્ડ એડીની સ્લિપ સંબંધિત ફાઇલ સાથે અચૂક રાખવામાં આવે જેથી અરજદારને ખરેખર હુકમની બજવણી કઇ તારીખે થયેલ છે તે જાણી શકાય અને અપીલ દાખલ કરવા અંગે જરૂરી નિર્ણય લઇ શકાય તથા વિલંબથી થયેલ અપીલો દાખલ કરવાના પ્રશ્નો ઊભા ન થાય.
- (૩) આવા હુકમો કરતા પહેલા અરજદારને રૂબરૂ સાંભળીને બચાવની વાજબી તક આપવામાં આવે અને અરજદાર સુનાવણીમાં હાજર રહેલ છે કે કેમ તે અંગેની રેકર્ડમાં તેમજ હુકમમાં સ્પષ્ટ નોંધ કરવામાં આવે.
- (૪) અરજદાર દ્વારા જે કોઇ આધાર-પુરાવા રજૂ કરવામાં આવેલ હોય તે ધ્યાને લઇ અરજદારની માગણી ગ્રાહ્ય ન રાખવા, પરવાના મોકૂફ કરતા કે રદ કરતા હુકમો સ્વયંસ્પષ્ટ અને કારણો સાથેના (Reasoned & Speaking) સ્વરૂપમાં કરવામાં આવે જેથી નામ.કોર્ટમાં ઊભા થતા દાવાઓ સંબંધે જરૂરી બચાવની કાર્યવાહી હાથ ધરી શકાય.
- (૫) ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલયના તા.૩૧/૩/૨૦૧૦ ના પત્ર ક્રમાંક.V/11016/16/2009-Arms થી આપવામાં આવેલ માર્ગદર્શક સૂચનાઓ જેની નકલ આપ સર્વેને મોકલી આપવામાં આવેલ છે તથા ભારત સરકારની વેબસાઇટ: www.goi.mha પર પણ ઉપલબ્ધ છે. તેનું ચૂસ્તપણે પાલન કરીને તે મુજબના પોલીસ રિપોર્ટ, મેળવીને લાઇસન્સ મંજૂર / નામંજૂર કરવાનો કે પરવાનો મોકૂફ કે રદ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવે તે જોવાનું રહેશે.
- (૬) લાઇસન્સ અધિકારીએ અરજદારની હથિયાર પરવાનો મંજૂર કરવાની રજૂઆત પર નામંજૂરીના કરેલ હુકમો અથવા તો પરવાનો મોકૂફ કે રદ કરવાના હુકમો અને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ અપીલોની સુનાવણીના સમયગાળામાં એક થી બે વર્ષ જેટલો કે તેથી વધુ સમય રહેતો હોય છે. આથી આવા સમયગાળા દરમિયાન અરજદાર / વિવાદી સામે કોઇ પોલીસ કેસ નોંધવામાં આવ્યો હોય તેના સંક્રાંતિ આવી ગયા હોય કે પરવાનો

મંજૂર કરવાની વિરૂધ્ધમાં કોઈ બાબત નોંધવામાં આવેલ હોય તો તેની વિગતો કે અન્ય કોઈ વિરૂધ્ધની બાબતની છેવટની પરિસ્થિતિની વિગતો તાત્કાલિક વિભાગને મોકલી આપવાની રહેશે.

- (૭) વિભાગને કરવામાં આવેલ અપીલો સંદર્ભે એપેલેટ ઓથોરીટીને કેસના કાગળો સત્વરે મોકલી આપવામાં આવે અને અપીલ મેમોમાં જણાવેલ મુદાઓ પરત્વે વિગતવાર સ્પષ્ટ અને આધાર-પુરાવા સહિતના રિમાર્ક્સ મોકલી આપવાના રહેશે.
- (૮) અરજદાર / વિવાદી જ્યારે લાઇસન્સ અધિકારી સમક્ષ રજૂઆત કરેલ હોય અને ત્યારબાદ અપીલના સમયે તેનું સરનામું બદલાયેલ હોય કે અન્ય જિલ્લામાં રહેવા ગયેલ હોય તો તે અંગેની વિગતો અચૂક કેસ પેપર સાથે મોકલી આપવાની રહેશે.
- (૯) એપેલેટ અધિકારી દ્વારા જે હુકમો કરવામાં આવે તે શસ્ત્ર અધિનિયમની કલમ-૧૮(૭) મુજબ ફેરફાર કે સમીક્ષા થવાને પાત્ર ન હોઈ તે હુકમોનો અમલ લાયસન્સીંગ અધિકારીએ તાકીદે કરવાનો રહેશે.
- (૧૦) દરેક લાયસન્સીંગ અધિકારીશ્રીએ દર ૩ માસે તેમના દ્વારા અપાતા હથિયાર પરવાનાઓની સંબંધિત વિગતો અત્રે અચૂક મોકલી આપવી.

 (ડી.આર.પટેલ)
 નાયબ સચિવ (મહેકમ)
 ગૃહ વિભાગ

પ્રતિ,

- સર્વે પોલીસ કમિશનરશ્રીઓ
- સર્વે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટશ્રીઓ,
- શાખા સિલેક્ટ ફાઇલ
- નાયબ સેકશન અધિકારીશ્રી સિલેક્ટ ફાઇલ